

ΘΕΜΑ Α

A1. Σύμφωνα με το απόσπασμα είναι σημαντική η γνώση της ιστορίας, καθώς αποτελεί παρακαταθήκη του λαού. Οι σκέψεις, ο λόγος με τον οποίο εκφράζονται οι ιδέες, οι αντιλήψεις, τα ιδανικά και οι αρχές προέρχονται από τους προγόνους. Ωστόσο, η σύγχρονη γενιά συμβάλλει εξίσου στη διαμόρφωση της ιστορίας επωμιζόμενη την ευθύνη για τις επόμενες γενιές. Η ιστοριογνωσία οδηγεί στην επίγνωση του σήμερα και στην εθνική αυτογνωσία, δίχως να παραβλέπεται ο διδακτικός της χαρακτήρας που κατευθύνει τη μελλοντική δράση του έθνους.

ΘΕΜΑ Β

- B1.**
- α. Λάθος
 - β. Λάθος
 - γ. Σωστό
 - δ. Σωστό
 - ε. Σωστό

B2. α) Ο τίτλος του κειμένου 1 αποτελεί μια ερώτηση σε ευθύ λόγο με απλό λεξιλόγιο και αναφορική λειτουργία της γλώσσας. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο «γιατί» συσχετίζοντάς τον άμεσα με το περιεχόμενο του κειμένου, το οποίο απαντά στο ερώτημα του τίτλου. Επίσης με τη χρήση του ρήματος σε α' πληθυντικό πρόσωπο επιτυγχάνεται η καθολικότητα και η συλλογικότητα καθώς και το αίσθημα ευθύνης και συνευθύνης για την κατάκτηση της ιστορικής γνώσης.

Η πρόθεση του συγγραφέα μέσω του τίτλου είναι να εισάγει τον αναγνώστη στο θέμα και να διεγείρει το ενδιαφέρον του, καθώς φιλοδοξεί να απαντήσει την ερώτηση που τίθεται. Επιδιώκει να τον προβληματίσει σχετικά με τους λόγους που αξίζει να μαθαίνουμε ιστορία.

B2. β) Η παρεμβολή του ευθέος λόγου στο τέλος της πρώτης παραγράφου αποτελεί αυτούσιο λόγο κάποιων φοιτητών, οι οποίοι διερωτώνται για την ωφελιμότητα της ιστορικής γνώσης. Προσδίδει στο κείμενο ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα και φυσικότητα, καθώς μεταφέρει άμεσα τον συλλογισμό των νέων και τον τρόπο που σκέφτονται σχετικά με την αναγκαιότητα διδασκαλίας της ιστορίας. Επίσης, προσδίδει αληθοφάνεια στο κείμενο και ο λόγος καθίσταται πειστικός.

B3. Η Κική Δημουλά προκειμένου να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη αξιοποιεί πολλαπλές γλωσσικές επιλογές. Τρεις από αυτές είναι:

- Το ασύνδετο σχήμα «*Τιμά τους ήρωες... κάθε αγνοούμενο*» το οποίο αναδεικνύει τον πολλαπλό ρόλο της επετείου, προσδίδει στο κείμενο γοργότητα, ζωντάνια και συναισθηματική ένταση πυκνώνοντας τον λόγο.
- Η αναλογία «*Για να δώσω... στο παρόν*» η οποία επιδιώκει να αναπαραστήσει την επέτειο με ένα μεταφορικό μέσο που ταξιδεύει από το παρελθόν στο παρόν. Καθιστά, έτσι, σαφέστερο το περιεχόμενο της έννοιας της επετείου στους αναγνώστες της.
- Η χρήση της Προστακτικής σε αρχαιοπρεπή τύπο «*ιδού*» η οποία προτρέπει τον αναγνώστη να οπτικοποιήσει τις εικόνες του παρελθόντος στο παρόν.

Εναλλακτικά θα μπορούσαν να αναφερθούν:

- Η αντίθεση «*Και σε χαρές, και σε απώλειες*»
- Ο μικροπερίοδος λόγος «*Πάει παντού... απώλειες*»
- Η ποιητική χρήση του λόγου «*τα θηλάζει εκείνη η παλιά φωτογραφία σου» και «η νύφη ακόμα ερωτευμένη με το νυφικό της»*
- Η επανάληψη «*γενέθλια, χρονιάρικα πια τα παιδιά σου, γενέθλια γενέθλια γενέθλια*»
- Η χρήση α' προσώπου τόσο σε ρηματικό τύπο όσο και σε αντωνυμία «*να δώσω*», «*να επανέλθω*», «*οι γονείς μας*».

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Το ταγάρι για την αφηγήτρια αντιπροσωπεύει την ιστορία της οικογένειας, ως κειμήλιο τριών γενεών το οποίο για το κάθε μέλος της έχει διαφορετική αξία («*Στα φοιτητικά της χρόνια... επίσης*», «*Το είχε φτιάξει... η γιαγιά*»). Ειδικότερα, μέσω της ανάδρομης αφήγησης («*στα φοιτητικά της... μόδας*») που αφορά την ιστορία του ταγαριού, συνδέεται το παρόν με το παρελθόν. Για τη μητέρα χρησίμευε ως τσάντα στην εφηβική και την ενήλικη ζωή, συμβολίζοντας παράλληλα τις οικολογικές της πεποιθήσεις, παραγνωρίζοντας την αξία του ως στοιχείο του παρελθόντος, ενώ για τη γιαγιά, ήταν εθιμικό στοιχείο, μέρος της προίκας της («*Το είχε φτιάξει... προίκα της*»), χειροποίητο απ' τη δική της μάνα («*Μου διηγήθηκε... νοσταλγία*»). Επιπρόσθετα, με την ομοδιηγητική αφήγηση και τη χρήση α' ενικού ρηματικού προσώπου («*Βρήκα, έδειξα, δεν ξέρω, την επισκέφτηκα*») προβάλλεται ο έντονος εξομολογητικός και βιωματικός χαρακτήρας της «οικογενειακής ιστορίας» και η σημασία του ταγαριού ως στοιχείο της οικογενειακής παράδοσης, που συνέχει τις μνήμες των μελών της. Τέλος, με τη χρήση βραχυπεριόδου λόγου το ύφος καθίσταται ζωντανό, παραστατικό θεατρικό και δραματικό και τα νοήματα εύληπτα, εμπλέκοντας συναισθηματικά τον αναγνώστη στην ιστορία.

Ως προς το προσωπικό σχόλιο ο μαθητής έχει τη δυνατότητα να συμφωνήσει ή να διαφωνήσει. Ενδεικτικά ο μαθητής θα μπορούσε να αναφέρει: «*Αν ήμουν στη θέση της αφηγήτριας, θα κρατούσα το ταγάρι, ως μέρος της οικογενειακής παράδοσης, καθώς έχει συναισθηματική αξία, με συνδέει με τις ρίζες μου και μεταφέρει στοιχεία την πολιτισμικής κουλτούρας. Επιπλέον, εκφράζει και τις δικές μου οικολογικές αντιλήψεις*».

Υποσημείωση:

Ως προς τους κειμενικούς δείκτες θα μπορούσαν ν' αξιοποιηθούν: η περιγραφή «*Ήταν βαμμένο... σχέδια*», ο ευθύς λόγος. «*Γιατί τι θα έχω παραπάνω*

εκεί;», σχήματα λόγου, όπως μεταφορά «λαμπερά σχέδια», προσωποποίηση «εξέφραζε οικολογικές ανησυχίες».

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Τίτλος: «Ιστορία, η πυξίδα του μέλλοντος».

Πρόλογος

Με αφορμή τα 100 χρόνια από τη μικρασιατική καταστροφή και τα δημοσιεύματα με θέμα την ιστορία, μας δίνεται το ερέθισμα να στρέψουμε το βλέμμα στο παρελθόν. Πολλές σκέψεις γεννιούνται για τη σημασία που έχει για ένα λαό, και ιδιαίτερα για τους νέους η αξία της ιστορικής μνήμης και της γόνιμης επαφής με την παράδοση και την πολιτιστική κληρονομιά. Η επαφή με το παρελθόν σε μία εποχή πολιτιστικής ομοιομορφίας και μαζοποίησης κρίνεται όχι μόνο σημαντική αλλά και επιβεβλημένη.

Ζητούμενο α: Η αξία της ιστορικής γνώσης

- Μέσα από τη μελέτη της ο άνθρωπος εξηγεί το παρόν και μπορεί να διακρίνει καλύτερα την οικονομική, κοινωνική, πολιτική και πολιτιστική θέση στην οποία βρίσκεται και να αποφύγει λάθη του παρελθόντος.
- Επιτρέπει μέσα από τη γνώση του παρελθόντος τη σύλληψη του μέλλοντος. Μέσα απ' αυτήν συνθέτουμε το νέο, αφού αποτελεί το θεμέλιο λίθο πάνω στον οποίο θα στηριχτεί η νέα γενιά για να δημιουργήσει το δικό της πολιτισμό.
- Ανακτούμε εμπειρίες, αξίες ώστε σε μια τεχνοκρατική εποχή, όπως η δική μας, να αποτελέσουν αντίβαρο και έρεισμα για μια ζωή με ποιότητα.
- Σφυρηλατεί τους εθνικούς μας δεσμούς (κοινά ήθη και έθιμα, κοινή πορεία μες το χρόνο,) βοηθά στη συνειδητοποίηση της διαφορετικότητας μας από άλλους λαούς και αποτελεί άμυνα στην πολιτιστική ομοιομορφία και τον εξανδραποδισμό μέσα σε μία παγκοσμιοποιημένη κοινωνία.
- Είναι η αποταμιευμένη εμπειρία, η συλλογική μνήμη που συντηρεί τις μεγάλες πράξεις από τη φθορά του χρόνου με αποτέλεσμα η πολιτιστική δημιουργία των λαών να ξεπερνά τα όρια της κοινότητας και να γίνεται κληρονομιά όλης της ανθρωπότητας.

Ζητούμενο β: Βιωματικοί τρόποι καλλιέργειας του ενδιαφέροντος για το ιστορικό παρελθόν.

- Γνωριμία των ηθών και εθίμων του τόπου μας μέσα από βιωματικές ιστορίες των ηλικιωμένων.
- Γνώσεις μέσα από την ψηφιακή περιήγηση σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους.
- Διοργάνωση εθνικών εορτών και γενικότερα πολιτιστικών εκδηλώσεων από τους ίδιους τους μαθητές στο χώρο του σχολείου με θέμα την παράδοση και την ιστορία.
- σύνδεση του μαθήματος της ιστορίας με βιωματικές επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους.
- Από την πλευρά της πολιτείας συντήρηση των μνημείων και παραχώρηση αρχαιολογικών χώρων για τη διοργάνωση εκδηλώσεων μέσα σε αυτά για την άμεση επαφή του κοινού με την πολιτιστική κληρονομιά.

- Σύνδεση της ιστορίας με την τέχνη μέσα από την προβολή κινηματογραφικών ταινιών και την παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων με θέμα την αναφορά σε ιστορικά γεγονότα, ορόσημο για την Ελληνική ιστορία

Επίλογος:

Όποιος λαός δε γνωρίζει την ιστορία του είναι υποχρεωμένος να την ξαναζήσει. Οι φορείς παιδείας έχουν χρέος όχι μέσα από τη στείρα γνώση, αλλά με βιωματικό τρόπο να συνδέσουν το παρόν με το παρελθόν και να σφυρηλατήσουν την ιστορική συνείδηση της νέας γενιάς.

ΟΡΟΣΗΜΟ